

Vergaderjaar 2021–2022

21 501-08

Milieuraad

Nr. 865

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN
KLIMAAT**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 mei 2022

Hierbij doen wij u de geannoteerde agenda van de Raad Algemene Zaken van de Ministers verantwoordelijk voor het EU Cohesiebeleid van 2 juni 2022 toekomen.

De inhoud van deze geannoteerde agenda geeft de meest recente stand van zaken weer.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
M.A.M. Adriaansens

GEANNOTEEERDE AGENDA

Tijdens de formele Raad Algemene Zaken («RAZ») Cohesie in Luxemburg zal worden gesproken over de toekomst van het Cohesiebeleid en over de huidige staat van cohesie in Europa, zoals opgetekend in het 8ste Cohesieverslag van de Europese Commissie (EC)¹. Op basis van een voorbereidende notitie is er een discussie voorzien over de volgende vraag: *Moeten we de methode heroverwegen?* Men bedoelt hiermee dat ze graag de discussie voeren over de karakteristieken van het Cohesiebeleid en of we sommige daarvan moeten heroverwegen. De notitie focust zich voornamelijk op de vraag of meer hetero- of homogeniteit van voorziene oplossingen tussen regio's gewenst is. Daarnaast zullen er Raadsconclusies over het 8ste cohesieverslag worden aangenomen. Mogelijk zal er aandacht worden besteed aan de gezamenlijke brief d.d. 29 april jl. van 10 EU-lidstaten² aan de Commissie die oproept tot (verdere) flexibilisering binnen het Cohesiebeleid om de gevolgen van de oorlog in Oekraïne te adresseren. De verwachting is dat dit geen officieel agendapunt zal zijn, maar informeel tijdens de lunch zal worden behandeld.

Tijdens de informele RAZ op 1 maart jl. in Rouen vond een eerste gedachtewisseling plaats over de toekomst van het Cohesiebeleid, mede aan de hand van het 8ste Cohesierapport van de EC.³ Het Franse voorzitterschap is voornemens om naar aanleiding van het 8^e Cohesierapport Raadsconclusies aan te nemen. De Raadsconclusies gaan over de toekomst van het Cohesiebeleid en benadrukt het belang van Cohesiebeleid dat erop gericht is de verschillen tussen de ontwikkelingsniveaus van de verschillende regio's en de achterstand van de minst begunstigde regio's te verkleinen, en de harmonische ontwikkeling van de regio's in het algemeen te bevorderen. Hierbij vormen innovatie en ondernemerschap belangrijke pijlers voor economische groei. Voor Nederland is het onder meer van belang dat de conclusies refereren aan het uitvoeren van Cohesiebeleid in overeenstemming met het EU Handvest voor de Rechten van de Mens, vanwege de waarborgen voor de rechtsstaat die hiervan uitgaat. Enkele lidstaten pleitten in de Raadsconclusies voor aandacht van het zogenoemde «do no harm to cohesion»-principe. Dit zou inhouden dat elke EU beleidsbeslissing getoetst zou moeten worden op het effect op Cohesiebeleid, en het dit beleid niet mag schaden. Het kabinet acht dit principe lastig uitvoerbaar en vraagt zich af hoe zich dit verhoudt tot andere prioritaire doelen van de Unie, zoals de groene en digitale transitie. Op dit moment lijkt de haalbaarheid van dit principe onvoldoende. Het kabinet kan tegen deze achtergrond instemmen met de tekst zoals die nu voorligt, waarbij wordt gevraagd om meer «algemeen bewustzijn» van het principe, zonder daar verplichtingen of beleidstoetsen aan te koppelen.

Verschillende lidstaten riepen in een gezamenlijke brief aan de Commissie op tot aanvullende maatregelen om de gevolgen van de oorlog in Oekraïne te adresseren, in de vorm van structurele flexibilisering in het Cohesiebeleid in tijden van crises. In deze brief wordt gevraagd om meer bestedingsflexibiliteit van de cohesiemiddelen uit de programmaperiode 2014–2020. Voor de cohesiemiddelen uit de periode 2021–2027 worden o.a. voorgesteld om in de nationale cohesiebudgetten een optionele reserve tot 5% op te nemen en meer flexibiliteit te bieden in de overheveling van middelen tussen prioriteiten en programma's. Tijdens eerdere en huidige crises, o.a. de financiële crisis, de coronapandemie en de

¹ https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cohesion8/8cr.pdf.

² Ondertekenaars zijn Bulgarije, Kroatië, Tsjechië, Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Polen, Roemenië, en Slowakije.

³ Kamerstuk 21 501-08, nr. 864.

huidige oorlog in Oekraïne, heeft het Cohesiebeleid een nuttige bijdrage kunnen leveren in de crisisrespons, stellen zij.⁴ Nederland heeft de brief niet ondertekend en is van mening dat het huidige Cohesiebeleid ook mogelijkheden bevat om een deel van de middelen flexibel in te kunnen zetten. Het kabinet acht het van belang dat Cohesiebeleid zich primair blijft richten op lange termijn structurele hervormingen en investeringen in innovatie, vergroening, digitalisering, menselijk kapitaal en sociale inclusie. Daarnaast moet voorkomen worden dat flexibilisering van de huidige programmaperiode eigenaarschap verkleint en controle vermindert. Op deze manier kan het Cohesiebeleid een bijdrage leveren aan een structureel sterkere Europese economie en weerbare Unie. Crisismaatregelen dienen volgens het kabinet dan ook altijd tijdelijk en beperkt van aard zijn, zodat ze niet ten koste gaan van deze lange termijn doelen. Mogelijk kunnen aanvullende crisismaatregelen, zoals nadere flexibilisering van de huidige programma's, nodig zijn wanneer omstandigheden nopen tot extra maatregelen en alternatieve financiering niet voorhanden of wenselijk is.

Binnen deze kaders zal Nederland interveniëren tijdens de besprekingen in de RAZ.

⁴ Zoals onder andere ReactEU, CARE, en CAREplus.